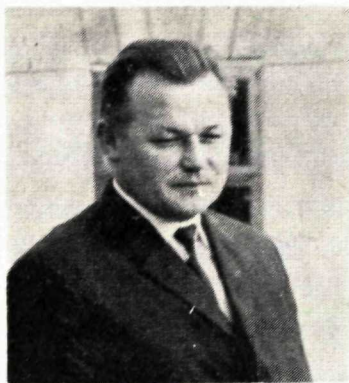

KRONIKA

Zomrel RNDr. Ján Valach

Náš dlhoročný spolupracovník RNDr. Ján Valach, prenasledovaný ťažkou chorobou, 17. októbra 1978 zomrel. V myšlienkach sa nám vynárajú momenty z minulosti, spoločne prežité v teréne pri geologickom mapovaní, pri mikroskope či pri vášnivých rozhovoroch o odborných problémoch z vlastnej práce alebo z literatúry. Spomíname si na veselé i smutné chvíle, na spoločné zážitky a v myšlienkach sa nám odvíja priebeh jeho života.

RNDr. Ján Valach sa narodil 18. decembra 1928 v Tuhári pri Lučenci. Po absolvovaní lučenského gymnázia v roku 1949 študoval na Fakulte geologicko-geografických vied v Bratislave. Štúdium úspešne ukončil v roku 1953. Pre výborné študijné výsledky ostal pracovať na fakulte na katedre mineralógie ako asistent, potom ako odborný asistent. Svojou prácou sa rýchle dostal na úroveň vysokokvalifikovaných odborníkov. Potreboval širší priestor na overenie vedomostí, preto na vlastnú žiadosť odišiel roku 1956 do praxe, na Ústav stavebnej geológie v Žiline, kde pracoval ako petrograf vyvretých a metamorfovaných hornín.

Po reorganizácii v roku 1958 pracoval v Geologickom prieskume v Turčianskych Tepliciach. Bol odborným geológom (1958—1959), geologickým námestníkom podnikového riaditeľa (1959—1961), vedúcim geológom závodu Nová Baňa (1961—1962), vedúcim skupiny neovulkanitov (1962—1967), vedúcim geologického strediska v Turčianskych Tepliciach (1967—1971) a v Banskej Bystrici vedúcim odbornej skupiny (1971—1974) a odborným geológom (1974—1978).

Nemôžeme zabudnúť na jeho organizačné schopnosti a jemu vlastnú iniciatívu pri organizovaní seminára o zrudnení v neovulkanitoch, celoštátnej konferencie Nové metódy vyhľadávania rudných ložísk v decembri 1965, a najmä na úspešný priebeh XVI. zjazdu Československej spoločnosti pre mineralógiu a geológiu s exkurziou v oblasti Víglašskej Huty.

Na odbornom poli vyvíjal bohatú činnosť už od čias štúdia. Pracoval na čiastkových úlohách výskumu pegmatitov a granitov v Malých Karpatoch, potom na geo-

logickom mapovaní kryštalinika a výskume ložísk v Nízkych Tatrách a v oblasti Vígľaša. Ďalej sa venoval otázkam petrografie a ložísk v okolí Vígľašskej Huty a Kalinky. Študoval charakter vulkanizmu pohoria Vtáčnik a neskoršie so skupinou geológov reambulujú staré geologické mapy a robí rozsiahle geologické mapovanie.

Vrátil sa aj do rodného kraja a tam v rámci úlohy Lučenská kotlina riešil problém alunitov v pohorí Javorie s kladnými výsledkami. Spolupracoval ešte na viacerých problémoch, z ktorých treba spomenúť prieskum ložiska ortuťových rúd Veľká Studňa, petrografické štúdium hornín permu z okolia ložiska Špania Dolina a hornín z oblasti Banskej Štiavnice a Kremnických vrchov.

Výsledky dosiahnuté pri vyhľadávaní a prieskume ložísk nerastných surovín hlboko analyzoval, čo vyústilo do niekoľkých publikovaných vedeckých štúdií zaoberajúcich sa možnosťou existencie ďalších zrudnení v stredoslovenských neovulkanitoch, rudnými indíciami v pohorí Vtáčnik, asociáciou molybdenitu a fluoritu v neovulkanitoch a poznaním hydrotermálnych premien. Podlomené zdravie mu v posledných rokoch už nedovoľovalo pracovať naplno. Nestačil doriešiť zaujímavé problémy, nechal ich druhým, ktorí budú v jeho práci pokračovať.

Prestalo tlčiť verné srdce geológa. Bude nám chýbať sklonený nad mikroskopom, konzultujúci nad vzorkami rodnej zeme. Tej zeme, ktorú skúmal, poznával, obdivoval, odhaľoval jej tajomstvá a mal tak rád a ktorá ho 19. októbra 1978 prijala ako svojho verného syna. Jeho pamiatka ostane navždy medzi nami.

Miroslav Slavkay

Zoznam publikovaných prác RNDr. Jána Valacha:

- Valach, J. 1954: Žulové pegmatity Malých Karpát. Geol. zbor. Slov. akad. vied, 1, s. 98—100.
- Valach, J. 1954: Predbežná správa o výskume niektorých pegmatitov slovenského kryštalinika. Geol. práce, Spr. (Bratislava), 1, s. 25—32.
- Valach, J. — Gorek, J. 1954: Pegmatity severozápadnej časti Vysokých Tatier. Geol. zbor. Slov. akad. vied, 5, s. 93—97.
- Valach, J. 1956: Príspevok k poznaniu hydrotermálne premenených hornín v doline Križianka (Nízke Tatry). Geol. práce, Spr. (Bratislava).
- Valach, J. 1964: Niektoré nové poznatky o geologických pomeroch oblasti Vígľašskej Huty. Spr. geol. výsk.
- Valach, J. 1964: Správa o šlichometrickej prospekcii oblasti Poľany. Spr. geol. výsk.
- Valach, J. 1965: O možnosti existencie ďalších zrudnení v stredoslovenských neovulkanitoch. Geol. průzk., 1, č. 3.
- Valach, J. 1965: Geologické a ložiskové pomery v okolí Vígľašskej Huty a Kalinky. Zjazdový sprievodca ČSMG. Žilina, s. 162—175.
- Valach, J. 1966: Niektoré nové poznatky o geologicko-petrografických pomeroch oblasti Vígľašská Huta — Kalinka. Geol. práce, Spr. (Bratislava), 38, s. 5—30.
- Valach, J. — Knésl, J. 1972: Rudné indície v pohorí Vtáčnik. Geol. průzk., 14, č. 5.
- Valach, J. — Kušík, R. 1973: Asociácia molybdenitu a fluoritu v neovulkanitoch Vtáčnika. Mineralia slov., 6.
- Valach, J. 1973: Intrusions of diorite porphyry and gabbrodiorite porphyry. In: Core Mountains and Veporide Crystalline Complexes Paleozoic of Gemerides and Neovolcanics of Central Slovakia (The West Carpathians). Sprievodca k exkurziám X. KBGA.
- Valach, J. 1955: Petrografické pomery okolia Tuhára. Geol. práce. Spr. (Bratislava), 3.
- Böhm, M. — Valach, J. 1956: Predbežná správa o výskume antimonitových ložísk v Dúbrave na severnom svahu Nízkych Tatier. Geol. práce. Spr. 1 (Bratislava), 7.
- Cambel, B. — Valach, J. 1956: Granitoidné horniny v Malých Karpatoch, ich geológia, petrografia a petrochémia. Geol. práce. Zoš. (Bratislava), 42.